

KUTSESTANDARD

Demineerija EOD3, tase 5

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Demineerija EOD3, tase 5	5

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Demineerija EOD3, tase 5 töö on igasuguse lahingumoona tuvastamine, ohutaseme hindamine, ohutustamine ja hävitamine. Demineerija EOD3 juhendab demineerijaid EOD1 ja EOD2 lahingumoonaga seotud tööülesannete täitmisel. Demineerija EOD3 töötab meeskonnas ning tema töö eeldab suhtlemist kolleegide ja ameti- ning eraisikutega.

Lisaks demineerija EOD3-le on ka demineerija EOD1, demineerija EOD2, pommitehnik EOD3+ ja demineerimisinstruktori kutsed. Demineerijate pädevus kasvab vastavalt IMAS (International Mine Action Standard, vt lisa 1 – kutsestandardis kasutatud lühendid) maatriksile.

Demineerija EOD1, tase 4 töö on abistada meeskonda pommiohu, lahingumoonaohu ja plahvatusohu tõrjumisega seotud tegevustel; ta töötab juhendamisel.

Demineerija EOD2, tase 4 töö on abistada leitud esemete ohutustaseme hindamisel ja määramisel ning ohutult esemeid teisaldada.

Pommitehnik EOD3+, tase 5 on spetsialist, kelle töö on kahjutustada plahvatusohtlikke esemeid, kasutada eritehnikaid ja -oskusi lõhkeseadeldiste ja teiste improviseeritud lõhkematerjalide käitlemisel (vedelikud raketimootorites, vaesestatud uraaniga (Depleted Uranium) täidetud lahingumoon jne).

Demineerimisinstruktor, tase 6 on spetsialist, kelle töö on juhendamine, demineerimisandmete analüüs ja teadmiste edasiandmine.

Demineerija töötab kõrgendatud ohuga töökeskkonnas. Tema töökeskkonda mõjutavad füüsilised, keemilised, füsioloogilised ja psühholoogilised tegurid. Töö toimub nii väli- kui sisetingimustes ja nõuab füüsilist pingutust. Töötaja peab olema teadlik tööga kaasnevatest tervise- ja keskkonnariskidest. Töö on vaimselt ja emotsionaalselt pingeline, eeldab töötamist ka öösiti, puhkepäevadel ja riigipühadel. Peamised ohud on plahvatustest ja kemikaalidest tulenevad vigastused, haigestumised ja töötraumad, võimalikud on mitmesugused bioloogiliste, keemiliste ning füüsiliste ja füüsiliste faktorite poolt tekitatud tervisekahjustused. Töötamisel on oluline täita tööohutuseeskirju ja kasutada isikukaitsevahendeid. Pommiülikonna kasutamine eeldab demineerijalt head füüsilist vormi.

Demineerija peamised töövahendid on kaitsevarustus, kaitsevahendid, lõhkematerjal, tulirelvad, erilaengud, metallidetektorid, pommirobot, sideseadmed, röntgeniapparaat, droon, abivahendid, pommikonteiner, mõõtevahendid.

Demineerija koolituse korraldamisel ja koolituskavade koostamisel lähtutakse rahvusvahelistest EOD (Explosive Ordnance Disposal) koolituspõhimõtetest ja ohutusreeglistikust; sellest tulenevalt on kutse nimetuses ka akronüüm EOD.

A.2 Tööosad

A.2.1 Töö planeerimine, korraldamine ja juhtimine

A.2.2 Lõhketöö tegemine

A.2.3 Pommiohu tõrjumine

A.2.4 Lahingumoonu ohu tõrjumine

A.2.5 Plahvatusohu tõrjumine
A.3 Kutsealane ettevalmistus
Demineerija EOD3-l on keskharidus, kutseoskused on omandatud demineerija õppekavale vastaval koolitusel ning praktilise töö käigus. Demineerija EOD3 on täitnud demineerija EOD2 tööülesandeid vähemalt ühe aasta. Demineerimistö juhtimiseks peab ta olema läbinud juhtimiskoolituse.
A.4 Enamlevinud ametinimetused
Demineerija.
A.5 Regulaatsioonid kutsealal tegutsemiseks
Töötamiseks Päästeametis on nõutav kutse vastavalt päästeteenistuse seadusele ja selle rakendusaktidele.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Demineerija EOD3, tase 5, kutse moodustub üldoskustest ja kohustuslikest kompetentsidest. Kutse taotlemisel on nõutav kõikide kompetentside tõendamine.
Kvalifikatsiooninõuded haridusele ja töökogemusele
Kutse taotlemisel 1. Keskharidus 2. Kutseoskused on omandatud demineerija kutsestandardi nõuetele vastava õppekava tingimustele vastaval koolitusel 3. Omab demineerija EOD2, tase 4 kutsetunnistust 4. Kutse taotleja on täitnud demineerija EOD2 tööülesandeid vähemalt ühe aasta peale kutse omandamist.

B.2 Demineerija EOD3, tase 5 üldoskused
1. Kasutab oma tegevuses enda ja teiste tervist säästvaid tööviise, isikukaitsevahendeid ning järgib ohutusnõudeid. 2. Kasutab oma töös digiseadmeid infotöötuse, kommunikatsiooni, ohutuse ja probleemilahenduse jaoks iseseisva kasutaja tasemel ning sisulooime jaoks algtasemel (vt lisa 2 - digipädevuste enesehindamiskaala). 3. Kasutab enese suuliseks või kirjalikuks väljendamiseks eesti keelt keeleseaduse ja selle alusel kehtestatud nõuete kohaselt. 4. Kasutab oma töös ühte võõrkeelt (soovitavalt inglise keelt). 5. Kasutab nii eesti kui ka võõrkeeles oma valdkonnas kokkulepitud oskuskeele mõisteid ja termineid.

B.3 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENSIID

B.3.1 Töö planeerimine, korraldamine ja juhtimine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad 1. Osaleb demineerimistö planeerimisel ja korraldamisel oma kompetentsuse ja pädevuse piires. 2. Arvestab oma tegevuses valdkonna töökorralduse ja struktuuriga; langetab asjakohaseid otsuseid, sh keerulisi ja riske sisaldavaid ning mittetäieliku info alusel tehtavaid; algatab tegevusi oma pädevuse piires, juhib ja kontrollib nende kulgu ja tulemuste suunas tegutsemist; võtab vastutuse enda ja meeskonna tegevuse eest. 3. Juhib demineerimistöid igasuguse lahingumoonale leiu korral vastavalt demineerimisalastele õigusaktidele ja sündmuse iseloomule; valib olukorra lahendamiseks sobiva taktika vastavalt leitud lahingumoonale. 4. Viib läbi ennetus- ja teavitustööd vastavalt korraldustele ja sihtrühma vajadustele. 5. Viib läbi koolitusi etteantud teemal, kasutades erinevaid koolitusmeetodeid; viib läbi lõhketöid vastavalt õppekavale.	

B.3.2 Lõhketöö tegemine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Planeerib ja korraldab lõhketööd lahingumoona hävitamiseks vastavalt õigusaktidele ja sündmuse iseloomule; valib ümbritsevat keskkonda arvestades sobiva ja võimalikult ohutu hävitusmeetodi, lähtudes demineerimisalastest õigusaktidest ja erialasest koolitusest; täidab lõhketööga seotud kohustusliku dokumentatsiooni vastavalt demineerimisalastele õigusaktidele. 2. Juhib lõhketööd igasuguse lahingumoonas leiu korral vastavalt õigusaktidele; valib ohutuima viisi lõhketöö läbiviimiseks; jälgib lõhketöö ohutust. 3. Abistab lõhkamiskohas meeskonda lõhketöö ettevalmistamisel ja ohuala piiramisel vastavalt demineerimistö juhi korraldustele; määrab ohuala raadiuse ja sobiva lõhkamismeetodi ning arvutab kamufleti, arvestades lõhkamiskohta ja hävitatava lahingumoonas tüüpi; valmistab ette lõhkamisvahendid ja lõhkelaengud, paigaldab lõhkelaengud; kontrollib demineerimismeeskonna tegevust lõhketöö ettevalmistamisel. 4. Abistab meeskonda pommiohu tõrjumiseks tehtava lõhketöö tegemisel vastavalt demineerimistö juhi korraldustele; julgestab vahetult pommiohu tõrjumisega tegelevat demineerijat ja abistab teda või vajadusel valmistab ise ette laenguid; hooldab pärast sündmust varustust, arvestades tehnilisi nõudeid; määrab ohuala olenevalt ümbritsevast keskkonnast, oludest ja ohu tekitajast. 5. Abistab meeskonda lahingumoonas ohu tõrjumiseks tehtava lõhketöö tegemisel vastavalt demineerimistö juhi korraldustele; abistab demineerimistö juhti laengute ettevalmistamisel või valmistab neid vastavalt demineerimistö juhi korraldusele ise ette; määrab ohuala olenevalt ümbritsevast keskkonnast, oludest ja lahingumoonas tüübist; valib lahingumoonas ohu tõrjumiseks sobiva taktika ja hävitusmeetodi; likvideerib lahingumoonas ohu, kasutades ettevalmistatud varustust ja vahendeid; korraldab järelkontrolli ja osaleb selles. 6. Abistab pommitehnikut lõhkeseadeldisest tuleneva ohu tõrjumisel tehtaval lõhketööl ja julgestab teda; abistab laengute ettevalmistamisel; valmistab ette varustuse lähtuvalt pommitehniku korraldustest, hooldab varustust peale sündmust; abistab sündmuskohal pommitehnikut tehniolude jäädvustamisel. 7. Abistab meeskonda eriotstarbelise lõhketöö tegemisel vastavalt demineerimistö juhi korraldustele; teeb eriotstarbelisi lõhketöid oma pädevuse piires; valmistab ette varustuse ja vahendid, hooldab varustust peale sündmust, arvestades tehnilisi nõudeid; määrab ohuala olenevalt ümbritsevast keskkonnast ja oludest; korraldab lõhkamiskoha järelkontrolli ja osaleb selles. 	
<p>Teadmised</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Plahvatuste tüübid ja parameetrid; plahvatuse mõju inimestele, rajatistele ja keskkonnale; plahvatuse mõju vähendamise moodused, kaitsemeetmed; signaalid lõhketööl. 	
B.3.3 Pommiohu tõrjumine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kogub pommiähvarduse sündmusega seonduvat infot; korraldab ja juhib demineerimismeeskonna tegevust pommiähvarduse sündmusel; teeb sündmuse lahendamiseks koostööd. 2. Kogub pommikahtluse sündmusega seonduvat infot; lahendab sündmuse vastavalt korraldusele oma pädevuse piires, kasutades sobivat varustust; vajadusel korraldab ja juhib tegevust pommikahtluse sündmusel, teeb sündmuse lahendamiseks koostööd. 3. Kogub pommitehnilise kontrolli sündmusega seonduvat infot; korraldab ja juhib demineerimismeeskonna tegevust pommitehnilisel kontrollil; teeb sündmuse lahendamiseks koostööd. 4. Kogub ja analüüsib plahvatuskohal infot; saadud informatsioonile tuginedes teeb oma pädevuse piires kindlaks plahvatuse põhjuse; lahendab sündmuse vastavalt korraldusele oma vastutusala piires, kasutades sobivat varustust; vajadusel korraldab ja juhib demineerimismeeskonna tegevust plahvatusjärgsel töö, teeb sündmuse lahendamiseks koostööd. 	
B.3.4 Lahingumoonas ohu tõrjumine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Käitleb laske- ja lahingumoonas ohutult oma pädevuse piires; identifitseerib laske- ja lahingumoonas. 2. Kasutab demineerimistööl ettenähtud abi- ja erivahendeid; määrab sobiva EOD-ERW-taktika vastavalt lahingumoonale; teeb leitud lahingumoonas või selle otsimisega seotud toimingud; määrab kahjutustamise meetodi vastavalt lahingumoonale. 3. Kogub ja analüüsib infot lõhkematerjalide ja lahingumoonas saastatud keskkonna kohta, viib läbi tehnilist ja mittetehnilist uuringut; otsustab edasised toimingud vastavalt miinide ja lõhkemata lõhkekehade omadustele, hävitab need vastavalt leiu eripärale. 	

4. Abistab pommitehnikut lahingumoonast tuleneva CBRN-ohu tõrjumisel; valmistab ette meeskonna CBRN kaitsevarustuse, kasutab CBRN kaitsevarustust; kasutab seirevahendeid.	
Teadmised 1. Laske- ja lahingumoon liigid ja ehitus; lõhkelaengute liigid, paigaldamine.	
B.3.5 Plahvatusohu tõrjumine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad 1. Abistab pommitehnikut lõhkeseadeldisest tuleneva plahvatusohu tõrjumisel ja julgustab teda; valmistab ette varustuse lähtuvalt pommitehniku korraldustest, hooldab varustust peale sündmust; abistab sündmuskohal pommitehnikut tehjulude jäädvustamisel. 2. Abistab pommitehnikut lõhkeseadeldisest tuleneva CBRN-ohu tõrjumisel; valmistab ette meeskonna CBRN kaitsevarustuse, kasutab CBRN kaitsevarustust; kasutab seirevahendeid.	
Teadmised: 1) plahvatuste tüübid ja parameetrid.	

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.3.6 Demineerija EOD3, tase 5 kutset läbiv kompetents	EKR tase 5
Tegevusnäitajad 1. Arvestab oma töös demineerimisega seotud juhiseid, valdkondlikke nõudeid, eeskirju, õigusakte, standardeid jmt. 2. Annab isikutele abi kuni kiirabi saabumiseni või kuni nad saavad täielikumat ravi. 3. Valmistab ette ja juhhib sündmusjärgset analüüsi. Kasutab sündmuse lahendamisel loogikat ja süsteemset arutlust, et teha järeldusi, tuvastada alternatiivsete lahenduste tugevad ja nõrgad küljed ning leida probleemide võimalikud lahendamise viisid. Õpib enda ja teiste kogemusest, võttes arvesse võimalikke probleeme, teavet selle kohta, mis meetodid toimivad. Teeb ettepanekuid töö paremaks korraldamiseks, muudatuste tegemiseks. 4. Vastutab enda ja teiste demineerijate töö kvaliteedi eest.	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	26-02042024-1.3/5k
2. Kutsestandardi koostajad	Raido Taalman, Päästeamet Arno Pugonen, Päästeamet Indrek Tõnson, Päästeamet Jaanis Otsla, Sisekaitseakadeemia päästekolledž Maret Valner, Päästeamet
3. Kutsestandardi kinnitaja	Vara- ja Isikukaitse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	30
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	02.04.2024
6. Kutsestandard kehtib kuni	01.04.2029
7. Kutsestandardi versiooni number	5
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	5411 Päästjad ja tuletõrjujad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	5
C.2 Kutsenimetused võõrkeeles	
Inglise keeles	EOD senior technician/specialist, EstQF Level 5
Soome keeles	Miinarivaaja
Vene keeles	Взрывотехник

C.3 LisadLisa 1 [Kutsestandardis kasutatud lühendid](#)Lisa 2 [Digipädevuste enesehindamiskaala](#)